

Pirmdiena, 2017. gada 27. novembris

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDURZEMEI

Planīcas ielas stāsti. 5. lpp.

Kādu ūdeni dzeram? 6.-7. lpp.

Snēpele ir pamodusies. 3. lpp.

Velotūristiem ērtākais viesu nams

„Velotūristi mūs parasti izvēlas vietas dēļ. Atrodamiem Mārtiņsalā, blakus ir Ventas rumba, tilts un netālu vecpilsēta, kur var aizbraukt ar riteni vai aiziet kājām,” saka tūrisma mītnes Ventas rumba īpašnieks Guntis Freimanis, kurš Kurzemes pasākumā *Lielais Jēkabs* apbalvots vienā nominācijā.

Pasākumā *Lielais Jēkabs 2017*, kas ir Kurzemes Gada balva tūrismā, pagājušonedēļ Talsos par velosipēdistiem draudzīgāko naktsmītni atzīts Kuldīgas viesu nams *Ventas rumba Mārtiņsalā*.

Tā īpašnieks Guntis Freimanis stāsta, ka tūrisma mītne, kas darbojas jau kopš 1995. gada, šādam apbalvojumam izvirzīta pirmo reizi. Viesus G. Freimanis uzņēm kopā ar meitu Daci Freimani, sezonas laikā vēl esot darbiniece, kura uzkopj telpas un apkārtni. Pamatā šeit apmetas veloceļotāji no Vācijas un Nīderlandes, kuriem

patīkot arī tas, ka tik tuvu pilsētai var nakšņot arī teltī. Divriteņus var novietot garāžā un apkopt, ja rodas vajadzība. „Pats esmu daudz ceļojis, man patīk ūdens tūrisms,” stāsta G. Freimanis. „Mans tēvs uz šo māju pie rumbas atnāca dzīvot, kad man bija pieci gadi. Tā šeit izaugu un, mainoties iekārtām, izmantoju ģeogrāfisko stāvokli – tūrisma izveidoju par maizes darbu. Ir patīkami, ja par to saņem atzinību.”

Šai nominācijai bija pieteikts arī viesu nams *Elzas māja* Putnudārzā un vēl deviņi Kurzemes tūrisma objekti.

Gada lielākajā tūrisma pasākumā Talsu tautas namā pasniegtas balvas vēl piecās nominācijās. No Kuldīgas novada pretendentu vidū bija kuļmašīna *Imanta*, kas reizi gadā apskatāma Jautrajā mašīntalkā pie Padures klēts, Kuldīgas Dzīvais muzejs Jelgavas ielā 1, Riečupes smilšu alas, restorāns *Goldingen Room*, konditoreja *Šarlote*, Pilsētas estrādes parks, peoniju dārzs *Ziedoņi Pelčos* un dendrārijs *Sauleskalni* Kurmālē.

Jolanta Hercenberga
Aivara Vētrāja foto

Kur būs finiera rūpnīca

Trešdien, 29. novembrī, 17.30 iedzīvotāji gaidīti Kuldīgas novada domes mazajā zālē, lai uzzinātu par ieceri Kuldīgā veidot finiera rūpnīcu un izvaicātu par ietekmi uz vidi. *A/s Latvijas finieris* Cepļa ielā 3 plāno pārbūvēt ēku ražotnes

vajadzībām, labiekārtot blakus īpašumu, kā arī ielas posmu. Projektētājs ir SIA *UPB projekti*. Ar dokumentiem, tostarp par iespējamo ietekmi uz apkārtni (smaku, troksni, vibrāciju u.c. piesārņojumu), uz infrastruktūru un veselību, var iepazī-

ties mājaslapā www.kuldiga.lv (tur arī aptaujas lapas), darbdiēnās domes 1. stāvā vai būvvaldē pieņemšanas laikā: pirmdienās 15.00–18.00 un ceturtdienās 9.00–12.00, tālr. 63321904. Atsauksmes domē jāiesniedz līdz 22. decembra 16.00.

ĪSIZIŅAS

Dāvina grāmatas

Daiņa Īvāna un Ilmāra Znotiņa grāmatu *Garaspēka zemes atgūšana* Kuldīgas novada pašvaldībai dāvina Tautas frontes muzeja sabiedriskā padome, bet Latvijas Sporta federāciju padome – Jeļenas Solovjovas grāmatu *Peldēšana*. Katra tiek dāvāta pa 15 eksemplāriem, tās jānodod izglītības iestādēm. Deputātiem tas jāapstiprina domes sēdē.

Balva arodbiedrībai

Arī Kuldīgas Alternatīvās sākumskolas arodbiedrība ir ieguvisi Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības balvu *Labākā arodbiedrība 2017*. Pasniegts 21 šāds apbalvojums, bet mūsdienu organizācija ir viena no trim, kuru bija izvirzījusi Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība. Aktīvākās arodbiedrības aizstāvējušas darbinieku sociālās, ekonomiskās, darba tiesību un darba drošības intereses.

Cilvēks-orķestris

1. decembrī 18.00 Kuldīgas novada muzejs ielūdz uz muzikālu salonvakaru ar ģitāristu un dziedātāju Aivaru Konuti, kurš uzstāšanos padara aizraujošu, sinhroni sevi pavadot ar ģitāru, ritmu, basu un pat bekvokālu. Muzejs atdzīvina 20. gs. salonvakaru tradīciju – autentiskā vidē un patīkamā sabiedrībā gūt kulturālu baudījumu. Pieteikties pa tālr. 63350179.

Trešdien, 29. novembrī:

- Zelta kāzas un atmiņas.
- Sociālais dienests tuvplānā.
- Jauniešiem Ģimetne – par mūziku.
- Vārmē mīl teātri.

REDZĒJUMS

Par zilo zeltu

Jolanta
Hercenberga,
63350568,
jolahantah99@
gmail.com

Cilvēks ir bioloģisks organisms, kurā vairāk nekā 70% ir ūdens, tādēļ ūdens kvalitāte ir ļoti svarīga labai veselībai. Arī citās dzīves jomās šos dabas resursus izmantojam, lai nodrošinātu sev elementāras vajadzības un arī ekstras.

Tāpat kā daudzās jomās, arī dzeramā ūdens rezerve un kvalitātes ziņā mēs Latvijā esam dabas lūtināti. Pamatā pa krānu tek ūdens no pazemes avotiem, kas

„Bieži izturamies tā, it kā dzeramā ūdens krājumi pasaulē būtu neizsmejami. Tā nav taisnība.”

nācis caur attīršanas iekārtām, bet visās zemēs tā nav. Speciālisti sola, ka Latvijā vismaz tuvākajās desmitgadēs dzeramā ūdens pietiks. Vērtējot globālā mērogā, tas, ka daudzviet varam tīru ūdeni pasmelt no akas vai pēc tā aiziet uz avotu, ir ekskluzīvi. Tāpat izmantojam peldvietas – ezerus, upes

un dīkus, bet citviet pasaulē tas ir aizliegts. Galvenokārt tādēļ, ka piesārņots.

Bez peldēšanas vēl var iztikt, bet bez ūdens uzturā – nu nekādi. Un tā jau ir milzīga starptautiska problēma. Miljoniem cilvēku tīrs ūdens nav pieejams vispār, daudzviet tas tiek eksportēts gan pudelēs, gan okeāna tankeros. Tas pat ieguvis nosaukumu *zilai zelts*. Ne velti kalendārā ierakstīta Pasaules ūdens diena (22. martā). Tajā Veselības inspekcija publicē pārskatus par dzeramā un peldvietu ūdens kvalitāti, dažādās kampaņās cilvēkiem tiek atgādināts, ka saldūdens rezerves nav neizsmejamas. Man šķiet, ka to vajadzētu atgādināt vēl biežāk. Stāstīt, skaidrot, parādīt. Jo ne jau aiz ļaunprātības kāds atgriež ūdens krānu un aiziet plāpāt pa telefonu. Vai pie tekoša krāna divas minūtes pūcē zobus, lai pēc tam izmantotu vienu ūdens malku. Vai arī... Gan jau katram ir kāds ieradums, ko kopīgas nākotnes vārdā mēs varētu pamainīt. Bieži izturamies tā, it kā dzeramā ūdens krājumi pasaulē būtu neizsmejami. Bet tikai pašiem nāktu par labu atcerēties, ka tā nav taisnība. No ūdens jau, protams, neatteiksimies, bet būtu tikai vērtīgi gan pašu, gan bērnu labā rīkoties saprātīgi un lietot tik daudz, cik nepieciešams, taču ne izšķērdīgi.

MANUPRĀT

Taisnīgais vadītājs

Esmu daudz domājusi, kādam jābūt labam vadītājam, tāpēc šoreiz, uzdodot šo jautājumu cilvēkiem Kuldīgas ielās, arī pati vēlos par to uzrakstīt. Vairākās uzrunāto atbildēs kā centrālā nots ieskanējās prasība labi izturēties pret darbiniekiem. Cilvēki vēlas iejūtīgu, saprotošu vadītāju. Manuprāt, svarīgi, lai viņš spētu būt taisnīgs, un tas ir daudz grūtāk nekā būt tikai iejūtīgam. Protams, jārupējas, lai cilvēki darbavietā justos labi, bet uzņēmumi vai jebkura organizācija jau nepastāv tikai tāpēc, lai tajā strādātu laimīgi cilvēki. Ir arī citi mērķi, tiekšanās pēc noteiktiem rezultātiem. Bieži vien, lai spētu reaģēt uz ārējiem izaicinājumiem, vadītājam nākas pieņemt arī smagus lēmumus, kas darbiniekiem nav paši patīkamākie. Lai tādā situācijā neveidotos konflikts un kolektīvs kopīgiem spēkiem virzītos uz priekšu par spīti grūtībām, pārliecība, ka vadītājs rīkojies taisnīgi, ir ļoti svarīga. Vispār jau tas nav nekas jauns. Arī Platons uzskatīja, ka valdnieka galvenais tikums ir taisnīgums.

Maija Jankovska,
tāl. 63323021, redakcija@kurzemnieks.lv

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālr. 63350568, e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv.
Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

Ja pamanāt ko interesantu,
nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.

LASĪTĀJS INTERESĒJAS

No sāls neizvairīties

Ziema nes gan prieku par pirmo sniegu, gan rūpes par to, lai ceļi un ietves neslidētu un būtu droši. Latvijā visbiežāk tiek izmantota sāls, bet par tās lietošanu satraucies kāds Kurzemnieka lasītājs.

Nodzīvojis kādu laiku Norvēģijā, viņš stāsta, ka tur sāls kaisīta tikai pāris reizi gadā, kad uz ceļiem izveidojies melnais ledus. Sāls bojā gan apavus, gan automašīnas, kas ātrāk rūsē, tas arī nelabvēlīgi ietekmē vidi.

Tomēr, kā uzskata gan ceļu apsaimniekotāji, gan pētnieki, Latvijā būtiskas alternatīvas šim pretslīdes materiālam neesot. Kā skaidro *Kuldīgas komunālo pakalpojumu* vadītājs Pēteris Gobzemis, pilsētā sāls uz brauktuvēm un ietvēm tiek kaisīta, taču citu variantu neesot. Ja kaisa daudz smilšu, tās tiek sanestas

birojos, veikalos, mājās, un arī tas cilvēkiem nepatīk. Ar to vienkārši esot jāreķinās: ja ir ziema un sniegs, uz ceļiem būs arī sāls un smiltis, jo nekas gudrāks nav izdomāts.

Pēc *Latvijas Autoceļu uzturētāja* (LAU) ziņām pasaulē bijuši diezgan veiksmīgi eksperimenti ar citiem pretslīdes materiāliem, tomēr nosacīti zemo izmaksu dēļ visās valstīs joprojām tiek izmantots sāls.

Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta vadošā pētniece Gunta Čekstere, kura pievērsusies sāls ietekmei uz augiem, norāda, ka nātrija hlorīds jeb vārāmā sāls, kas tiek kaisīta uz ceļiem, lielā daudzumā nonāk augsnē un ietekme uz vidi ir kaitīga. Pasaulē pētījumi rādot, ka augi, kas pret sāli nav izturīgi, nokalst un aiziet bojā (G.Čekstere īpaši pētījusi sāls ietekmi uz liepām, kas bieži aug

pilsētas apstādījumos). Dabai labvēlīgāks ir cits sāļu veids – kalcija hlorīds, jo nātrija vietā tajā ir kalcījs, kas kalpo kā barības elements, taču šis kaisīšanas materiāls ir dārgāks.

Kā piebilda LAU sabiedrisko attiecību speciālists Miks Lūsis, tas esot pat piecreiz dārgāk nekā parastā vārāmā sāls.

Visi *Kurzemnieka* aptaujātie secina: Skandināvijā daudz izmantotās granīta šķembas, kas ir videi krietni labākas nekā sāls un nerada tik lielu netīrību kā smiltis, Latvijā tomēr būtu ļoti dārgs materiāls, jo šādi resursi te nav pieejami, turklāt tas nav gluži piemērots mūsu klimatiskajiem apstākļiem, jo šķembas ir efektīvas pastāvīgā ziemā, nevis tad, ja viens otru bieži nomaina atkusnis un sāls, kā tas ir pie mums.

Maija Jankovska

Laboratorijā un aptiekās jābūda dokumenti

Kurzemnieka lasītāja vēlas noskaidrot, kāpēc E.Gulbja laboratorijā jābūda personas dokumenti.

„Mamma tikko bija nodot analīzes laboratorijā (virs Kuldīgas pasta Liepājas ielā), līdz bija nosūtījums, kā vajag, bet darbiniece uzstāja, ka jābūda personas dokumenti. Nosūtījumā bija minēts personas kods. Tas izraisīja nelielu izbrīnu, jo līdz šim tā nebija gadījies. Paldies, ka šoreiz viss izdevās bez dokumentiem. Vai tiešām laboratorijās jauni notei-

kumi? Vēl medicīnas darbiniece brīdināja, ka nākamgad tā būšot arī aptiekā. Vai tas tiesa, vai esam ko palaiduši garām?”

Atbild E.Gulbja laboratorijas vadītāja Anda Krišāne: „Personas dokumenti ir prasīti vienmēr, tagad tas notiek pastiprināti, lai pievērstu uzmanību datu aizsardzībai. 25. maijā stāsies spēkā Eiropas direktīva par datu aizsardzību, un dokumenti būs jābūda vienmēr.” A.Krišāne piebilst, ka tas būtu tikai normāli, ja arī aptiekās, saņemot

zāles, cilvēki parādītu personas dokumentu.

Nacionālā veselības dienesta Kurzemes nodaļas vadītāja Dzintara Eglīte skaidro: ja ārsts izrakstījis e-recepti, tad, lai saņemtu zāles, aptiekās vajadzīgs personas dokumenti. Bet, ja slimnieks pats nevar līdz aptiekai aiziet, tad aprūpētājam tiks izsniegts kods, kuru kopā ar dokumentu tas parādīs farmaceitam. Daži ģimenes ārsti e-veselības sistēmu jau lieto.

Lāsma Reimane

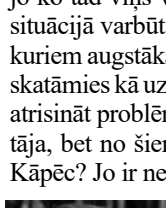
AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kādam jābūt labam vadītājam?

Skaidrīte Sproģe, pensionāre: – Esmu tik ilgi pensijā, ka grūti pateikt, kādam jābūt vadītājam mūsdienās. Domāju – cilvēcīgam.

Jāsaprot, kas notiek pasaulē, kas uzņēmumā, kas notiek ar cilvēkiem. Izglītībai ir ļoti liela nozīme, taču, ir jau arī tādi cilvēki, kuri paši visu ko samācījušies bez dokumentiem.

Zanda Brālīte, dzērveņu audzētāja no Talsiem: – Sirdsgudram. Tas nozīmē domāt ar sirdi. Tikai intelektuāla gudrība ir tāda tukša un auksta. Sirdsgudrība savukārt dod labumu cilvēkiem. Tas attiecas uz jebkuru, ne tikai uz vadītāju. Viņam nav jābūt radikāli atšķirīgam, jo ko tad viņš vadīs? Prasība pēc izglītības konkrētā situācijā varbūt ir pamatota, taču zinām ļoti daudzus, kuriem augstākās izglītības nav, tomēr mēs uz viņiem skatāmies kā uz dzīvesgudriem profesoriem, kuri spēj atrisināt problēmas. Pati kādu laiku esmu bijusi vadītāja, bet no šiem pienākumiem ļoti cenšos tikt vaļā. Kāpēc? Jo ir nepaklausīgi padotie (smejas).

Amanda Ratniece, skolniece: – Saprotošam. Jāprot vadīt, un šo prasmi dod izglītība. Pati negribētu kļūt par vadītāju – pārāk liela atbildība.

Ingrīda, pārdevēja: – Iejūtīgam. Svarīgi, lai labi izturas pret darbiniekiem, jo, piemēram, veikalā labs darbinieks ir vērtīgāks pat par pircēju. Zinu to no savas jomas: ja vadītājs pret darbinieku izturēsies labi, tad viņš ļoti strādās un būs arī pircēji. Vadītājam obligāti vajadzīga augstākā izglītība, lai būtu labas zināšanas.

Visvaldis Kārklīņš, pensionārs: – Tādam, kurš prot ar cilvēkiem runāt, nākt pretī. Nedrīkst domāt tikai par sevi, jādomā par strādājošo, kas to darbiņu dara. Izglītība vajadzīga, bet tā vien neko nedod. Ja neesi nācis no vairākās paaudzēs izglītotas ģimenes, tad ar izglītību vien būs grūti tikt galā. To jau mēs pieredzam.

Elizabete Kripēna, māsas par ēdināšanas speciālisti: – Mērķtiecīgam, drosmīgam, punktuālam. Izglītība palīdz virzīties uz mērķi, dod zināšanas. Turklāt mācības dod arī laiku lasīt grāmatas, iet uz bibliotēkām, lai var sevi pilnveidot.

Maija Jankovska
Lāsma Reimanes foto

SNĒPELNIKI NEGRIB, KA IZLEMJ VIŅU VIETĀ

Pēc Snēpeles iedzīvotāju sapulces, kurā dalībnieku bija vismaz tikpat, cik te tik populārajās amatiereteātra izrādēs, Kuldīgas novada domes priekšsēde Inga Bērziņa apsoliya janvārī pagasta pārvaldes vadītāja amatam rīkot jaunu konkursu.

Turklāt kandidāti, kuri būs izturējuši sākotnējo atlasu, varēs tikt ar iedzīvotājiem, lai viņi var paust arī savu viedokli, sacīja I. Bērziņa, uzsverot, ka tāda precedenta vēl neesot bijis. Atkārtotajam konkursam atlasas kritēriji tiksot mīkstināti.

Sapulcē vairākkārt izskanēja tas, ka snēpelnieki iebilst ne tik daudz pret pārvaldes vadītāju Edgaru Reimani, kurš iecelts uz laiku, kā pret veidu, kā pašvaldība to izdarījusi. Tas atzīts par negodīgu pret citiem, pašvaldība tika aicināta kļūdu atzīt un to labot ar jaunu konkursu. Pašlaik pagasta sabiedrība esot sašķelta divās frontēs.

TRĪS MĒNEŠOS NEKO NEVAR PARĀDĪT

Kad E. Reimanis pastāstīja par iecerēto, cilvēki vaicāja, vai viņš gatavojas šajā amatā palikt. Atbilde: „Palikšu!” Vairāki no zāles teica, ka arī viņi būtu konkursam pieteikušies, bet atturējies tas, ka nav augstākās izglītības tāpat kā E. Reimanim. I. Bērziņa atzina, ka kritēriji noteikti par augstu: „Prasībām pilnībā neatbilda neviens, arī cilvēki, kuri iecelti Kabilē un Pelčos, bet komisija nolēma dot viņiem trīs mēnešus sevi pierādīt un tad virzīt kandidatūras apstiprināšanu domē.” Pēc snēpelnieku vēstules komisija visas prasības

izvērtējusi vēlreiz, un iznākums bijis tāds pats, bet secināts, ka prasības bijušas par augstu.

Kā izvēlēta E. Reimana kandidatūra? Komisijas locekle Agnese Buka skaidroja, ka viņš parādījis labas komunikācijas prasmes, viņam bijis labs stratēģiskais redzējums, kā pagastam attīstīsies, taču

„Svarīgs nav tikai atkārtots konkurss, bet arī tas, lai iedzīvotāji uzzina, ko šie kandidāti grib Snēpelē darīt.”

viņa balsojusi nevis par konkrēto kandidātu, bet par atkārtotu konkursu. „Tomēr, kamēr domājam par atkārtotu konkursu, kādam pagasts jāvada. Tieši tāpēc šie cilvēki iecelti uz trim mēnešiem.” I. Bērziņa uzsvera, ka iedzīvotāju parakstītās vēstules pašvaldībai – gan pret, gan par E. Reimani – nav būtiskākas, vai palikt amatā vai ne. Noteicošais būtu – cik labi viņš pildīs pienākumus un vai cilvēki būs apmierināti. Iedzīvotāji iebilda, ka trīs mēnešos neko lielu pagasta labā paveikt nevar, turklāt ir ziema un pa vidu svētki.

Arī uzņēmējs Jurģis Bružāns Snēpeles iedzīvotāju sapulcē atzina, ka kritēriji pagasta vadītāja amatam cilvēkus ir maldinājuši – arī viņš sapratīs, ka nav nozīmes konkursā pieteikties, jo bija prasīta augstākā izglītība.

SNĒPELE PAMODUSIES

Raivis Jasinskis arī parakstījis vēstuli domei, jo notikušajā saredz netaisnību: „Man nav nekas pret Edgaru, bet man nepatīk, ka neņem vērā cilvēku viedokli. Ja kļūda tiek atzīta, to var labot. Ja atkārtotajā konkursā augstākā izglītība netiek prasīta, tad Edgaram ir tikpat lielas iespējas ieņemt šo amatu, cik pārējiem, bet nebūtu tās šaubu ēnas, kas uz viņu tagad krīt.”

Gunārs Slavinskis: „Tagad iebilstam. Bet, kad kaut kas sāk notikt, paši esam neaktīvi, taču ļoti aktīvi protestējam pēc tam, kad jau noticis. Arī man bija iespēja iesaistīties agrāk. Vienu gan gribu domei teikt: kļūda ir notikusi, un to vajag labot. Pozitīvais – Snēpele ir pamodusies.”

Vairāki sapulces dalībnieki gribot kandidātus uzskatīt, ko viņi domā Snēpelē darīt. „Tad vairs nebūs svarīga izglītība, bet lai atnāk uz izstāsta! Tad varēsiet redzēt, kādas ir pretendentu komunikācijas spējas, ko domā iedzīvotāji. Ticiet – visi, kas esam šeit, atnāksim atkal! Piecu cilvēku komisija nevar izteikt snēpelnieku viedokli,” uzskata Māriete Siatkovska.

BŪT GODĪGIEM PRET SEVI UN CITIEM

To uzsvera vairāki – nekāda komisija Kuldīgā nevarot noteikt, kuram pagastā jāstrādā, jo tā vietējos nepazīst. Bijusī pārvaldes vadītāja Ināra Paiča atzina, ka iedzīvotāju attieksmē kritēriji šoreiz nav bijuši noteicošie: „Ma-

suprāt, te nav runas tik daudz par kritērijiem, bet konkrēto cilvēku. Mums jābūt godīgiem pret sevi un citiem un skaidri jāpasaka – lielāko daļu iedzīvotāju Edgars Reimanis neapmierina kā cilvēks. Man pret viņu nav pilnīgi nekādu pretenziju, bet par Reimani ģimeni saņemām daudzas sūdzības, kas bija saistītas ar lopiem un ceļu izbraukāšanu. Tas varbūt ir ļoti netaisnīgi pret Edgaru, bet cilvēku prātā uzvārds tomēr saistās ar ģimeni. Trīs mēnešos neko grandiozu Snēpelē nevar izdarīt, bet var mainīt viedokli pret sevi kā par cilvēku. Jābūt godīgam pret sevi un jāpadomā, kādas līdz šim bijušas attiecības ar pagasta cilvēkiem.”

Iveta Grīniņa
Aivara Vētrāja foto

Uzņēmums *Milzu!* pārstāv Baltiju

Veselīgo graudaugu pārslu ražotājs *Milzu!* kā vienīgais no Baltijas pēc Eiropas Parlamenta (EP) deputāta Arta Pabrika ierosmes Briselē piedalījies Eiropas Pārtikas un dzērienu ražotāju konfederācijas *Food Drink Europe* projektā maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) *Small scale, big impact* (*Mazs mērogs, liela ietekme*).

Pasākuma mērķis bija popularizēt mazos un vidējos pārtikas ražotājus un EP deputātus iepazīstināt ar politikas ieteikumiem MVU atbalstam. Uzņēmumi no vairākām valstīm rādīja savu produkciju, ar deputātiem un uzņēmējiem apsprieda, kā Eiropas Savienībā var uzņēmējdarbību atbalstīt.

Rumbas pagasta SIA *Milzu!* vadītājs Enno Ence saka: „Ceram, ka tas ievieš jaunu tradīciju Latvijas uzņēmēju vidū – nozares pārstāvjus un Eiropas Parlamenta deputātus iepazīstināt ar Latvijas ražojumiem un biznesa stāstiem. Tā ir iespēja uzzināt par citiem tirgiem, iegūt jaunus kontaktus iespējamai sadarbībai. Esam gandarīti, ka mūsu produkti novērtēti veselīgā koncepta dēļ. Organizatori atzina, ka brokastu pārslas te pārstāvētas pirmo reizi.”

Pasākumā visi iepazīstināti ar *Balto papīru* (*White paper*) jeb konkrētiem priekšlikumiem, kā palīdzēt mazajiem un vidējiem pārtikas un dzērienu ražotājiem. Tas aicina Eiropas Komisiju

nākt klajā ar iniciatīvu, kas mazinātu birokrātiskos šķēršļus, atvieglotu piekļuvi finansēm, palīdzētu iekļūt trešo valstu tirgos, veicinātu investīcijas izpēti un inovācijām, uzlabotu attiecības starp pārtikas ražotājiem, piegādātājiem un pārdevējiem.

Projekta *Small scale, big impact* mērķis ir Briselē un visā Eiropas Savienībā popularizēt mazos un vidējos pārtikas ražotājus, lēmumu pieņēmējiem atgādinot par būtisko devumu, kāds kopīgajā ekonomikā ir tieši MVU. Pasākumam tika nominēts arī Latvijas uzņēmums *Ievas siers*.

Jana Sūruma

Pieminekļa konkurss vēlreiz

Kuldīgā atkārtoti izsludināts metu konkurss vides objektam *Brīvības cīnītājiem*.

Piedāvājumi pašvaldībā jāiesniedz līdz 11. janvārim. Iepriekšējā konkursā saņemtas septiņas skices, taču žūrija nevienu neatzina par uzvarētāju.

Vides objekts iecerēts skvērā Liepājas ielā 39 pie vecās slimnīcas. 1935. gada 12. maijā šeit Latviešu veco strēlnieku biedrības Kuldīgas nodaļa ielika pamatakmeni piemiņas vietai tiem karavīriem, kuri krituši par Latvijas brīvību. Tas saglabājies,

bet pieminekļi tā arī netika izveidoti.

Ierosme veidot piemiņas zīmi brīvībai nākusi no iedzīvotājiem. Objekts nebūs saistīts ar konkrētu laiku Latvijas atbrīvošanas cīņās, bet simbolizēs valsts brīvību, kuras dēļ arī kuldīdznieki dažādos laikos cīnījušies.

MEDIĶI INFORMĒ

Uzbrauc virsū stāvošam auto

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe Dārta Girgensone.

No 10. līdz 23. novembrim Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā mediķi devušies uz 145 izsaukumiem. Uz slimnīcu aizvesti 76 cilvēki, no tiem septiņi bērni. Slimnīcā nogādātas divas dzemdētājas. Piecas sievietes un 15 vīrieši bijuši alkohola reibumā.

Sieviete un vīrietis guvuši krimināltraumas Kuldīgā un Rumbas pagastā. 22 gadus veca sieviete sasitusi vēderu satiksmes negadījumā. Viņa stāvošā automašīnā sēdējusi pasažiera vietā un bijusi piesprādzējusies, bet mašīnai sānos ietriecies cits auto. 22 gadus vecs vīrietis, kurš stāvošajai mašīnai bijis pie stūres, guvis virspusējus galvas sasitumus. 29 gadus vecs vīrietis izsitis stiklu savas mājas logam un slimnīcā nogādāts ar grieztu brūci rokā. 58 gadus vecai sievietei mājās aizķērusies kāja, viņa pakritusi un ar pleca lūzumu nogādāta slimnīcā. 38 gadus vecs vīrietis sagriezis plaukstu uz konservu bundžas un nav pats varējis asiņošanu apturēt. 14 gadus vecs jauniešs kritis un sasitis celi. 40 gadus vecs vīrietis alkohola reibumā tumsā kāpis pa kāpnēm, pakritis un pārsitis galvu. Vēl divas sievietes un divi vīrieši stiprā reibumā pakrituši uz ielas un guvuši galvas traumas, visi nogādāti slimnīcā.

Uzsklausīja Iveta Grīniņa

Meklē labākos septiņās nominācijās

Konkurss *Kuldīgas novada uzņēmēju un amatnieku Gada balva* notiek jau desmito gadu; oktobra beigās un novembra sākumā vērtēšanas komisija apciemoja izvirzītos nominantus klātienē. Ņemot vērā anketu rezultātus, septiņās nominācijās katrā izvirzīti pa pieciem kandidātiem. Šīgada nominācijas ir *Gada tirgotājs, Gada pakalpojums, Gada amatnieks, Gada lauksaimnieks, Gada ražotājs, Gada jaunais uzņēmējs, Ilgtspējīgākais uzņēmums*.

Gada jaunais uzņēmums

Sveces no sojas un vaska

Sintija un Lauris Hercenbergi savu ideju – gatavot sojas vaska sveces – vēlas pilnveidot.

Sveču uzņēmums SL Projects ir pavisam jauns un vēl atrodas Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Kuldīgas biznesa inkubatora paspārnē.

Sintija un Lauris Hercenbergi strādā katrs savā darbavietā – zemnieku saimniecībā *Smaidas* un Kuldīgas novada pašvaldībā, bet vakaros, brīvdienās aizrāvušies ar hobiju izgatavot sojas vaska sveces ar zīmolu *Sindi Candle*. Abi ieguvuši maģistra grādu biznesa vadībā. Kā sveci gatavot, izpētījuši internetā, bet paši izdomājuši lampu, kur to

ielikt, un to, ka var taisīt no stikla pudeles. Sveces tiek ieliktas nogrieztu pudeļu apakšā, tās ir dažādu krāsu un formu. Pudeles tiek ņemtas no restorāniem. Sveces maz aromatizētas – ne daudz ēteriskās eļļas, apelsīna, krustnagliņas, kanēļa smaržas. Tās deg 40 stundu, ir dabiskas.

Līdz šim sveces pārdevuši tirdziņos, pirmais izmēģinājums – pērn Ziemassvētkos. Vasarā domā tās tirgot kā vāzes. Bet biznesa inkubatorā esot mērķis radīt iepakojumu, citādi sveces pieput, un tā arī vieglāk pārvadāt.

Dārgi, bet skaisti

Dace Gaile izrāda savu apartamentu virtuvi.

Rīdziniece Dace Gaile, kurai saknes Kuldīgā, te izveidojusi Katrīnas apartamentus – Strautu ielā 3–5 var nākšot četri pieaugušie un divi bērni.

„Mans vecvectēvs savulaik stādījis to liepu aleju Aizputes ielā uz slimnīcu. Un es gribu dzīvot Kuldīgā! Esmu homeopāte un bez prakses Rīgā tādu veidoju arī te, vecās Hercoga aptiekas ēkā,” stāsta saimniece. Viņai ir pieci bērni un seši mazbērni, šie apartamenti pieder meitai, bet Dace piepalīdz.

Izvadājot pa telpām, D.Gaile aizgūtnēm stāsta par katru lietu, ko speciāli meklējusi: gan par īpašajām mēbelēm, gan lampām, par milzīgo lustru, kas vesta no Beļģijas antikvariāta, mākslas darbiem, kuros atainota Kuldīga un ar kuru autoriem viņai bijusi vai ir saikne: Jura Kalniņa fotogrāfijas, Kārļa Cīruļa

grafika, jaunās kuldīdznieces Martas Viktorijas Agurmas diplomdarbs, beidzot Jaņa Rozentāla Rīgas mākslas vidusskolu utt.

„No vecā te tikai trepes palikušas, viss cits ugunsgrēkā gāja bojā,” stāsta D.Gaile, kura daļu ēkas nopirkusi no uzņēmēja Mārtiņa Damberga. Apartamentos ir krāsns ar kamīnu, kondicionieris, TV, ātrs internets un citi labumi. Cena augsta – 150 eiro par diennakti, taču klientu netrūkstot. Jautāta par t.s. nesezonu, Dace skaidro, ka tad istabas izdod tikai uz nedēļu vai izmanto paši. Apartamenti tiek reklamēti vietnēs *Booking.com* un *Visit.kuldiga.lv*, bet informācija cirkulē arī starp draugiem, paziņām. „Te dzīvojuši aktieri, mākslinieki – visādas slaveņības. Teikšu, kā ir, dažreiz atstāta liela nekārtība, šīs tas sadauzīts.”

Gada tirgotājs

Ar prieku un radoši

Veikals *Pindzele* ir uzņēmuma *PC Konsultants* līdzpašnieces Antras Dilānes izlolots un iecienīts skolēnu un radošo jaužu aprindās. Attēlā viņa ar pārdevēju Lauru Birzi.

Veikals *Pindzele* Raiņa ielā 2, kas ir daļa no uzņēmuma *PC Konsultants*, nav parasta tirdzniecības vieta.

Te tiek pārdotas kancelejas preces un viss, kas vajadzīgs māksliniekiem, te reizi mēnesī notiek radošās darbnīcas ar krāsošanu, veidošanu, dekapāžu, izmēģinot jaunus materiālus. Tas ir līdzīpašnieces Antras Dilānes nopelns, jo, kā pati saka, no vienas puses ir matemātiķe, kas prot rēķināt, no otras – cilvēks, kurš grib darboties radoši.

„Vīram Aldim mūsu ģimenes uzņēmumā ir tā ienesīgākā nodarbe – grāmatvedības programmu tirdzniecība, konsultācijas un apkalpošana. Mana ir nepateicīgāka, toties pamanāmāka,” saka Antra. „Te cilvēki nāk pēc kaut kā laba, skaista, tāpēc gribētos teikt, ka tirgojam prieku. Otrajā veikalīnā nāk, ja kaut kas atgadījies: datorpele saplīsusi vai kaut kas ar tehniku gadījies garantijas laikā.”

Pindzelei nupat apritējuši desmit gadi. Sākumā bijis krīzes laiks, depresīvs gads, un Antra atzīst – gribējies atrast patikšanu, lai gribētos vēl ko darīt: „Ienāca prātā

realizēt savu hobiju kopā ar citiem.” Taču mazpilsētā uzturēt specializētu veikalīņu vispār esot sava veida hobijs. „Mēs nevedam šurp pašu lētāko preci, man svarīgi, ka papīrs vai zīmulis, ko tirgosim, būs labs.”

Mākslas skolas bērniem un skolotājiem ir 7% atlaide, te nāk visi, kuri Kuldīgā mācās gleznot, gan studijas *Kuldīgas palete* dalībnieki, gan no mākslas telpas *M22*. „Viens otrs pirmoreiz nesaprot, ko īsti vajag, mēs konsultējam, un skatos – pēc gada cilvēks atplaucis! Un kādi talanti atklājas, piemēram, Antra Laizāne – fantastiski darbi! Brauc arī Aizputes mākslinieki, brauc no Saldus, Liepājas.”

Kopā ar vairākiem Kuldīgas uzņēmējiem Dilāni noorganizējuši akciju, kad, pērkot skolas preces, būtu kāda pievienotā vērtība visai ģimenei, piemēram, Snēpeles *Norniekos* ekskursija pie strausiem, *Jēkaba sētā* atlaide telpu īrei bērnu pasākumiem, viena kolēģe sacepusi makarūnus utt.

Daiga Bitiniece
Lāsmas Reimanes foto

Planīcas iela.

Agrāk partizāna vārdā, tagad kā senāk

Padomju gados Planīcas iela dēvēta padomju partizāna, vienības *Sarkanā bulta* vadītāja Andreja Macpāna vārdā. Pēc Latvijas brīvības atgūšanas tai atdots Planīcas vārds. Ilgāk te dzīvojošie domā: nosaukums cēlies no tā, ka šis bijis ceļš uz apdzīvotu vietu Planīcas. Gar vienu pusi ir senas, pat 19. gadsimtā celtas mājas, bet pretējā pusē, kur vēl 70. gados bijis klajums, slejas trīsstāvenes. Tajās ir dzīvokļi, te arī strādā ārsti un amatnieki. Planīcas ielā vienmēr bijis arī kāds veikaliņš, kas laika gaitā mainījis īpašniekus, nosaukumu un sortimentu.

Pie visa pierod

Pirmais nams atrodas tur, kur Liepājas iela satiekas ar Mucenieku un Planīcas ielu.

Ap 17.00 palielā māja vēl tumšiem logiem, gaisma spīd vienīgi veikalā. Pavasarī būs divi gadi, kopš SIA *HRG Lux* te tirgo alkoholu, citus dzērienus un tabakas izstrādājumus. Saimnieks Gatis Rozenfelds teic, ka no veikala *Vējiņš* krustojuma otrā pusē pārceļusies šurp, jo te telpas labākas.

Pārdevēja Linda Veltheima domā, ka Planīcas ielai nav nekādas vainas: „Pie veikala var labi

piebraukt ar mašīnu. Pieprasījums ir liels, īpaši svētkos.” Viņa nosmaida, ka pircēji ir dažādi – kādā stadijā katrs ienācis: „No sākuma bija traki, bet esmu pieradusi, kolektīvs patīkams, priekšniecība laba, arī pircējiem pārsvarā nav ne vainas.”

Kungs, kurš dzīvo šajā namā, ir strups: „Ja būtu pārtikas veikals, būtu labāk. Tagad man jāiet līdz *Labajam Mucenieku ielā*.” Planīcas ielā viņš mīt 23 gadus: „Dzīve ir ļoti skaista – bez ūdens, ar sauso tualeti.”

Lindai Velheimai darbs Planīcas ielas veikalā ir pirmā pieredze. Vilusies viņa nav, ar pircējiem saprotas labi.

Vajadzētu tuvāk pilsētai

Planīcas ielā 3 trešklasnieks Emīls un piektklasniece Marta dzīvo kopš dzimšanas.

Emīls teic, ka gribētos tuvāk centram, jo līdz Kuldīgas Centra vidusskolai ejams garš gabals. Jāceļas septiņos, teic Marta, bet Emīls nosmej, ka no pamošanās līdz brīdim, kad jāsežas skolas solā, ar pusstundu pietiek. Sarunu ar mazajiem iemītniekiem pārtrauc acīgā kaimiņiene Silvija: esot jāuzmana, kas notiek, kamēr vecāku nav mājās.

Neticams stāsts par mājas pirkšanu

Silvija Kasparoviča ar vīru Juri Planīcas ielā 3 dzīvo kopš 60. gadiem, bet mājas galā rakstīts, ka tā celta 1886. gadā.

„Mums pieder puse, otra puse kaimiņiem, vēl katram ir saimniecības ēka, liels zemes gabals ar dārzu. Māju no īpašnieces Zviedrijā atpirkām vēl krievu laikā,” stāsta Silvija.

UZ PUSĒM

„Ar tagadējiem kaimiņiem satiekam labi, nekādas dzeršanas nenotiek. Bet sākumā bija traki. Vīrs atnāca uz Kuldīgu, strādāja meliorācijā, dabūja te vienu istabiņu. Aiz sienas mitinājās briesmīgs dzērājs, par Brāli saukāts. Māja piederēja kundzei, kas emigrēja uz Zviedriju, Vēriņa vārdā. Otrajā galā dzīvoja tolaik mežrūpsaimniecībā strādājošā Jāņa Sudraba sievas vecāki, jauki cilvēki. Kaimiņiene ar Vēriņu sarakstījās. Kad laiki kļuva mīkstāki, vēl par krievu naudu varējām pusi mājas nopirkt, kaimiņi nopirka savu pusi. Vēriņa atsūtīja vēstuli, ka grib pārdot, caur pilsētas izpildkomiteju varējām pirkšanu nokārtot. Jā, tajos laikos tā reti gadījās. Un nebija dārgi. Kaimiņienes vīrs gan

Silvija un Juris Kasparoviči Planīcas ielā jūtas kā laukos, bet vienlaikus esot visas pilsētas ērtības. „Ja gribas kādu *aliņu*, aiziet uz stūra bodi, ja desas gabalu – aiz stūra, bet pēc maizītes – pāris soļu līdz *Labajam*,” Juris ir ļoti apmierināts.

saslīma, vienu kājiņu noņēma, otru, tad viņi pārgāja dzīvot citur un savu pusi pārdeva tālāk. Tolaik bijām jauni, naudas nebija, bērni mazi. Nekādi otras puses pircēji nebijām,” atminas Silvija.

Bet J. Kasparovičs sākumu atceras kā smagu laiku: „Māja bija traka – iekšā pa laipām jāiet, koridorā grīda līgojās, domājām, ka iekritīsim pagrabā, dakstiņi

uzlikti uz plānām latīņām.” Pa šiem gadiem jumts jau divreiz mainīts – privātmāja nekad nav līdz galam gatava.

NOPĒRK AR VISU BRĀLI

„Kad precējāmies, durvīm uz Brāļa istabu likām priekšā skapi. Dienā viņš gulēja, bet vakarā nāca visādas kompānijas, taistīja tračus. Kad māju pirkām, nopirkām ar

visu Brāli. Ārā dabūjām tiesas ceļā, braucām uz Ventspili, jo Kuldīgā tiesnesis neko atsaucīgs nebija,” atminas Silvijas kundze.

Juris papildina: „Bija tāds milicis Stālu Voldis. Viņš mūs pamācīja – kā Brālis taisa troksni, tā saucam miliciju. Atbrauc, uzraksta protokolu un liek kaudzītē. Kad sakrājās pietiekami, varējām tiesāties. Vienreiz tie dzērāji māju gandrīz nosvilināja. Parasti no darba pusdienās mājās nebraucu, bet todien atbraucu – iegāju gaitenī, jutu dūmus. Iegāju Brāļa istabā, tur pilns ar dūmiem. Uz iekurtas plīts uzklāta pufaika, pats gul virsū. Būtu nodedzis pats un māju nosvilinājās.” Pēc tiesas Brālis aizgājis tīri labprātīgi.

KUPLA SAIME

„Kādreiz apkārt nebija nevienas daudzstāvu mājas, varējām lopiņus turēt. Vīramāte ziemās nāca uz Kuldīgu pie mums dzīvot, bet vasarās atgriezās laukos aiz Ēdām. Tad ziemā kopām viņas govī. Bija arī cūkas, vistas, truši. Kad bērni mācījās augstskolā, visu ko vajadzēja, audzējām pīles,” atceras Silvija. Viņa 36 gadus nostrādājusi pensiju daļā, Juris patērētāju bied-

rībā ar traktoru preces pievedis. Ģimenē izaudzināta meita Gita un dēls Māris, abi izvēlējušies pedagoģiju. Meita strādā Vārmē par matemātikas skolotāju, bet dēls gan par skolotāju nestrādā – tagad vada savu firmu Sauriešos. Mārim ir trīs dēli un meitiņa, Gītas meitas abas jau precējušās. Silvijai un Jurim ir arī trīs mazmazbērni: „Uz 18. novembri bija ciemos, arī brīvdienās brauc šurp.”

KĀDREIZ BIJA DRAUDZĪGĀKI

„Man Planīcas iela kādreiz patika vairāk. Šodien tā nenotiek, bet savulaik kopā gājām svētkos, jubilejās, bērēs. Bija tā saucamās ielu komitejas, kas palīdzēja organizēties, savākt naudiņu, ja vajadzēja vainagam. Tagad Ēdoles ielā līdzīga kopābūšana atsākta. Tur, kur kaimiņi nemainās, pazīstam vēl aizvien. Daudzi jau aizgājuši, bet vēl kādas atvases dzīvo – Salenieki, Baukši, Beņķi,” ilgušus gadus pazīstamos uzskaita S. Kasparoviča.

Inguna Spuleniece

Aivara Vētrāja foto

Lappuse tapusi sadarbībā ar Kuldīgas novada pašvaldību.

Kādu ūdeni dzeram

Pilsētās un pagastu centros, kur ūdens nāk no urbuma pa caurulēm, īpašām sūdzībām par kvalitāti nevajadzētu būt, jo Eiropas prasību ietekmē daudzviet ierīkotas atdzelžošanas iekārtas un piegādātājiem uzdots ūdeni regulāri pārbaudīt. Bet citur, kur ļaudis to ņem no atsevišķiem urbumiem, akām un avotiem, pilnīgi drošs var būt tikai tad, ja to apstiprinājušas analīzes.

Bijušā Kuldīgas rajona pagastos ūdenssaimniecība saņemta mantojumā no padomju laikiem. Centralizētā apgāde bija novecojusī, un katra pagasta padome darīja, ko spēja, taču platāks solis ūdenssaimniecībā sperts, kad radās iespēja izmantot Eiropas Savienības fondus. Savukārt ārpus pagastu centriem zemnieki privatizēja un atjaunoja agrāko fermu urbumus, veidoja savus. Bet cilvēki izmanto arī akas vai ņem ūdeni no avotiem.

Centralizētā apgāde esot kārtībā

Piecdzīvotās vietās – Kurmāles pagasta Vilgālē, Laidu pagasta Sermītē, Gudenieku centrā, Ēdolē un Snēpelē – ūdenssaimniecība tika uzlabota ar Eiropas atbalstu. Bet arī citur tagad viss esot sakārtots, saka Kuldīgas ūdens (KŪ) vadītājs Andris Kļaviņš.

Kopš 2014. gada marta KŪ pārņēma tos pagastus, kuros Eiropas projekts netika īstenots. Laukos maksa par ūdeni gadiem bijusi niecīga, prasījās arī uzlabojumi, tāpēc, saimniecību pārņemot, tarifs tika celts, jo bija vajadzīgi lieli ie-

guldījumi. Nu katrā vietā kaut kas paveikts KŪ iespēju robežās: „Visos pagastos, kurus pārņēmām, uzlikām jaunās atdzelžošanas iekārtas un energoefektīvus sūkņus. Renda, kur Eiropas projektu neizdevās īstenot, ir mūsu sāpju bērns. Tur iet ļoti smagi. Esam pārvilkuši gandrīz visu ūdensvadu, jo plūsmi bija divreiz nedēļā. Rendas skolā ielikām atdzelžošanas iekārtu.”

Tagad pagājuši pieci gadi, kopš pirmajos pagastos realizēts Eiropas projekts, un KŪ var sākt tos pārņemt. Oktobrī tas izdarīts Gudeniekos.

„Kuldīgas ūdens” vadītājs Andris Kļaviņš: „Ūdens visā novadā ir labs. Sliktā stāvoklī ir ūdensvadi, jo tie ir veci un visu laiku plīst.”

Tomēr šaubās, vai ir labs

Turlavā, kura apgādi 2014. gadā pārņēma KŪ, maksa par ūdeni uzreiz tika pacelta, un iedzīvotājus tas sanikvoja. Piketē cilvēki prasīja labāku ūdeni. Pēc tam, kad uzliktas atdzelžošanas iekārtas, tas vairs nav dzeltenīgi brūns, bet gan dzidrs.

Rita Tontegode, viena no aktīvākajām piketētājām, atceras: „Mums ierīkoja ūdens skaitītājus, bet teicām, ka par tādu dranķi nemaksāsim. Ūdenssaimniecība bija palikusi no kolhoza laikiem,

arī manā mājā, kurā dzīvoju 40 gadu, caurules ievilkta, kad to cēla. Tagad ūdens vairs nav brūns, bet man nepatīk, ka caurules ir vecas, aizaugušas. Dzeršanai krāna ūdeni nelietoju. Brālis mani apgādā no avotiņa. Turlavā daudzi izlīdzas ar avota ūdeni, ved no Nabītes, Kazdangas. Caurules tiekot skalotas, bet neticu, ka tā var iztīrīt. Zobi arī taču jāberz, tikai tad ir jēga. Nezinu, kad un cik bieži piegādātājs to sistēmu bija palikusi no kolhoza laikiem,

gandrīz divreiz, bet vai divreiz uzlabojās kvalitāte? Pirms tam maksājām 1,63 eiro par kubikmetru, tagad – 2,59. Nu jau četri gadi riņķi, skaitītāji arī tūlīt būs jāmaina.” KŪ vadītājs A.Kļaviņš saka: „Caurules tiek skalotas reizi gadā. Cenšamies izskalot visus ūdensvadus, un ir vienalga, vai tā ir pēdējā māja tīklā vai pirmā, jo ūdens iet pa apli. Visur, kur ir mūsu ūdensvadi, esam ierīkojuši īpašas vietas, no kurām caurules tiek skalotas.”

TOREIZ. 2014. gada martā turlavnieki aktīvi protestēja pret sliktu ūdeni. Līdzī paņemtajās pudelēs tas tiešām bija brūni dzeltens.

TAGAD. Pašlaik ūdens, kas turlavniekiem tek pa krānu, ir labs, to pierādot arī analīzes, apgalvo Kuldīgas ūdens vadītājs Andris Kļaviņš. Turlavniece Rita Tontegode atzīst, ka tagad no krāna tek tīrs ūdens, ko nevarot salīdzināt ar brūno zupu pirms četriem gadiem.

Kur pārbaudīt?

Mūspusē tuvākais ir Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta Bior Saldus nodaļas paraugu pieņemšanas kabinets Kuldīgā. Bet iedzīvotāji dzeramo ūdeni var pārbaudīt vairākās laboratorijās.

Bior atrodams Pilsētas laukumā 4, 106. kabinetā.

• Paraugus pieņem otrdienās no **10.00** līdz **12.00**, uz testēšanas vietu tos ved 12.00.

• Tāl. **26423996, 28651083.**

• Mājaslapā www.bior.lv ir gan pamācības, kā ūdeni analizējam, paņemt pareizi, gan pakalpojumi un cenrādis.

Par dzeramā ūdens analīzēm

Par ūdens analīzēm stāsta uzņēmuma Kuldīgas ūdens informācijas uzskaites speciāliste Dace Zonberga.

„Pēc Veselības inspekcijā saskaņotās dzeramā ūdens monitoringa programmas analīzes jāveic reizi gadā. Tajās tiek noteikts dzelzs saturs, E.coli baktēriju klātbūtne un citi parametri. Paraugus vedam uz Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra laboratoriju Jūrmalā. Mūsu darbinieki paraugus ņem speciālos traukos, ko iedod laboratorijā, aukstuma kastēs vedam uz Jūrmalu. Dažreiz iedzīvotāji lūdz paņemt līdzi, piemēram, akas ūdens paraugus. Bet, ja cilvēks

tos paņēmis pats, mēs nevaram uzņemties atbildību. Noteikumi ir diezgan stingri: ūdens jānotecina, krāns jādezinficē, traukam jābūt sterilam. Bet uzņēmums Bior Kuldīgā pārdod speciālus maisiņus, ko var izmantot iedzīvotāji.

Saskaņā ar dezinfekcijas programmu ūdenstorni un hidrofori mums jātīra divas reizes gadā. Pēc tam analīzēs tiek noskaidrots, vai ūdenī nav mikroorganismu un dezinfekcijas līdzekļu palieku.

Katrā pagastā ūdens ņemšanas vieta analīzēm atšķiras: vai nu laboratorija, aukstuma kastēs vedam uz Jūrmalu. Dažreiz iedzīvotāji lūdz paņemt līdzi, piemēram, akas ūdens paraugus. Bet, ja cilvēks

inspekcijā. Pagastos lielākoties uzliktas atdzelžošanas iekārtas, un ūdens analīzes ņem tas, kurš tās ierīkojis. Pārsvārā paraugi tiek ņemti dzelzs saturam.

Turlavā analīzes tiek ņemtas pamatskolas ēdnīcā Kronis. Testēšanas pārskatā ir norādīta adrese, kur paraugi tiek paņemti. Saskaņā ar Ministru kabineta (MK) noteikumiem nr. 235 analīzes jāņem ūdens piegādātājam. Divi galvenie rādītāji ir dzelzs saturs, kas nedrīkst pārsniegt 0,2mg/l, un duļķainība. Piemēram, Turlavā ūdens analīzes reizi gadā maksā 57,17 eiro, bet analīzes pēc dezinfekcijas divreiz gadā – 36,48 eiro.”

Arkārtas situācijās ārpus darba laika paraugus var nogādāt Rīgā, Leļupes ielā 3. Diennakts tālr: **67620513, 28369560.**

JAUNI NOTEIKUMI

14. novembrī valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas sagatavotos MK noteikumus Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība, kas stāties spēkā pēc publicēšanas Latvijas Vēstnesī. Tie paredz, ka daži rādītāji (amonija, dzelzs, mangāna, hlōrīdu un sulfātu) tiek pārceļti no auditmonitoringa (par to atbild Veselības inspekcija) uz ūdens piegādātāja kārtējo monitoringu. Vienlaikus ieviests brīvprātīgs riska novērtējums ūdens pārbaudes plānu izstrādē. Tas ļauj katram piegādātājam vērtēt, cik bieži vajadzīgas analīzes konkrētai vietai. „Gada beigās Veselības inspekcijā iesniedzam 23 ūdens monitoringa programmas (katrai apdzīvotajai vietai atsevišķi), kurās inspekcija nosaka analīžu biežumu un veidus. Līdz šim mums nav bijis jākontrolē mangāns, hlōrīdi un sulfāti. Ja tas tiks noteikts, ūdens analīžu izmaksas sadārdzināsies. Ja tiks noteikti jauni veidi un biežums, tas cels dzeramā ūdens izmaksas,” saka D.Zonberga.

MĒRĪJUMI	Avots pie Lielā Nabes ezera (Pēc raidījuma Aizliegtais paņēmiens datiem)	Turlavas ūdensvads (24. marta analīzes)
E.coli baktērijas*	0	0
Koliformas**	0	0
Dzelzs saturs	nepārsniedz 0,2 mg/l	0,2 mg/l
Ca un Mg***	64 mg/l	nav ziņu
Elektrovadītspēja**** (parāda sāļu klātbūtni)	356 µS/cm	510 µS/cm

* E.coli baktērijas – zarnu nūjiņas; ūdenī var nonākt, ja tas saskaras ar kanalizācijas notekudņiem. Pēc Latvijas normatīviem to nedrīkst būt nemaz.

** Kopējās koliformas baktērijas liecina par bakteriālo piesārņojumu, ūdeni bez vārīšanas nedrīkst dzert.

*** Kalcija un magnija klātbūtne nosaka ūdens kaļķainību. To nevar ietekmēt, jo šie elementi atrodas iežos, caur kuriem ūdens plūst.

**** Elektrovadītspēja parāda sāļu klātbūtni, bet tie ir dabīgi un ūdenī nonākt, tam plūstot cauri zemes slāņiem. Urbumā to vairāk, jo tas ir dziļāks nekā avots.

Speciālists skaidro

Sagaršot nevar – vajag analīzes

„Cilvēkiem bieži šķiet, ka avota ūdens noteikti ir labāks par to, kas tek no krāna, bet skaidri to var pateikt tikai analīzes,” uzsver Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra hidroģeoloģijas nodaļas vadītājs Kristaps Caune.

„Cilvēki izvēlas pēc garšas un izskata, bet daudzas ķīmiskas vielas vai citus komponentus sagaršot nevar.” Šī centra kompetencē ir uzraudzīt Latvijas pazemes ūdeņus. Vai tajos var iekļūt virszemes ūdeņi? Speciālists uzsver, ka urbumā tā var notikt, ja tas slikti ierīkots vai novecojis. Avots viss

atkarīgs no ņemšanas vietas: „Ja ūdens tiek ņemts vairākus metrus no izplūšanas vietas, par pazemes ūdeni tas vairs nav uzskatāms – tas sajaucies ar virszemes ūdeņiem. Avoti no piesārņojuma ir maz aizsargāti, sevišķi tad, ja virs tiem nav bieža aizsargslāņa – parasti tas ir māls, dolomīts un citi. Ūdens var virszemē iznākt no dažu metru dziļuma līdz kilometram. Lauku cilvēki bieži izvēlas aku, bet tā ir visneaizsargātākā. Tas ir zemes virskārtai vistuvākais gruntsūdeņu slānis, kuru visvieglāk piesārņot.”

Viedokļi

Ūdens no krāna, veikala un avota

Marija Leonova, pensionāre: – Dzīvoju pilsētā, un mums ir ļoti labs krāna ūdens. Katru rītu tukšā dūšā dzeru trīs

malkus – tas dod enerģiju. Ieteiktu arī citiem tā darīt, jo dzerot vēders strādā labāk un nav problēmu ar lieko svaru.

Dzintars Duburs, komercdirektors: – Veselība ir pirmajā vietā, tāpēc dzeru tikai avota ūdeni. Dzīvoju Rumbas pagasta Novadniekos. No krāna

noteikti tek sliktāks, nekā ņemu no avota. Man ir privātmāja, un ik pa diviem mēnešiem jāmaina ūdens filtrs, kas palicis pilnīgi melns.

Vineta Slaiviņa, bezdarbniece: – Ja no veikala, tad pārku Mangaļu ūdeni, bet no krāna dzeru tikai vārītu. Krāna ūdens varētu būt labāks –

ielejot glāzē, var redzēt nogulsnes, kaļķi. Dzīvoju Kuldīgā, bet, godīgi sakot, nezinu no kurienes ūdens nāk.

Antra Eze, veikala vadītāja: – Ūdeni dzeru ļoti maz, lielākoties to pārku veikalā. Dzīvoju Pārventā, un mums ūdens no krāna ir labs, nogulšņu nav. Es domāju, ka Kuldīgā ūdens ir kvalitatīvs.

Iveta Grīniņa, Inguna Spuleniece, Lāsma Reimane, Aivara Vētrāja un Modra Rubeņa foto

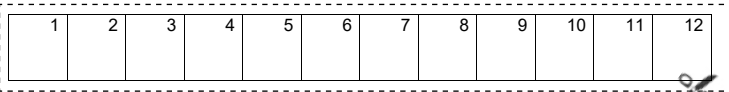
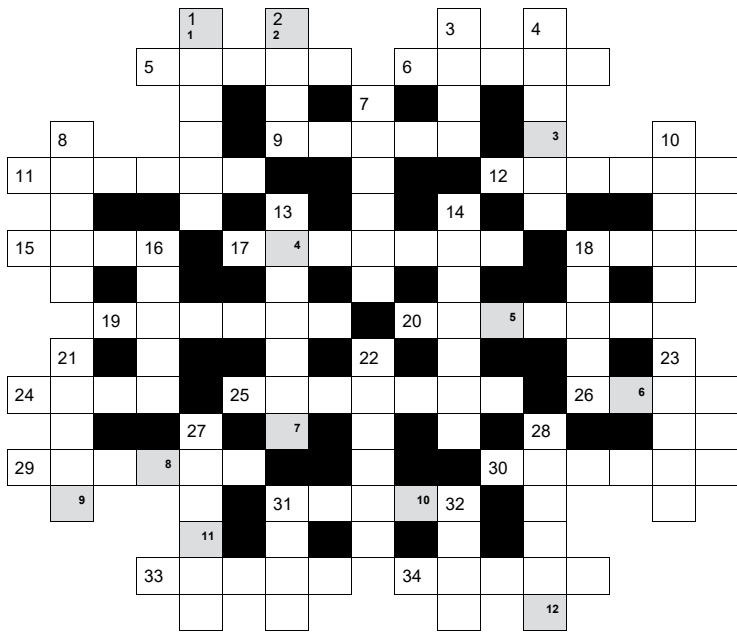
Materiali tapis Latvijas valsts budžeta finansētā mērķprogrammā Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma.

Valsts reģionālās attīstības aģentūra

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsons.

Risinājumu gaidām līdz 29. novembrim.

Horizontāli: 5. Franču gleznotājs (1839–1899). 6. Speciāli apstrādāta mīksta kažada. 9. Vispārīgās stratigrāfijas skalas vienība – nogulumi, kas veidojušies kādā ģeoloģiskajā laikmetā. 11. Neliels grauzēju kārtas dzīvnieks, kam raksturīga kupla, gara aste, kupls, biezs apmatojums, parasti sarkanbrūns. 12. Pamest. 15. Veiklas, ātras. 17. Cepurīšu sēne, kuras nogatavojies augļķermenis izplūst melnā šķidrumā. 18. Paragvajais tēja. 19. Dažu dzīvnieku ādas derivāti. 20. Olveida trauks ar masīvu kāju seno grieķu un romiešu zemēs. 24. Bināra informācijas daudzuma mērvienība. 25. Musulmaņu mitoloģijā – ļauns gars, sātans. 26. Gleznojums uz sausa apmetuma. 29. Zeltainais zakis – brūngans grauzējs ar ļoti īsu asti Centrālajā un Dienvidamerikā. 30. Jebkuri ieži, kas veido ēku, inženierbūvju pamatus. 31. Franču rakstnieks (1828–1905), romāna *Kapteiņa Granta bērni* autors. 33. Liels, lācim līdzīgs dzīvnieks, kuram ir balts apmatojums ar raksturīgiem melniem plankumiem ap acīm, uz ausīm, deguna, kājām un pleciem; bambuslācis. 34. Veģetācijas tips, kurā pārsvarā aug graudzāles.

Vertikāli: 1. Vairāku kultūraugu maisījums. 2. Alkoholisks, putojošs dzēriens. 3. Merlūza – mencu dzimtas zivs, kurai ir divas muguras spuras un nav taustekļu pie apakšzokļa. 4. Ikonogrāfisks Dievmātes attēlojums. 7. Latviešu rakstniece (1898–1955), romāna *Agrā rīsa* autore. 8. Jūras piekrastes applūduma joslas augšējā daļa. 10. Šautriņu mešana mērķī. 13. Metāla bruņas. 14. Vizbuļu ģints augs ar lieliem, baltiem ziediem. 16. Kodīgas, asas. 18. Sērsnu mēnesis. 21. Metamais ierocis. 22. Spēcīgs. 23. Pašreiz svarīgs, neatliekami risināms. 27. Nīgras, ērcīgas. 28. Sengrieķu mitoloģijā – dārzeņu, ganāmpulku dievs, zvejniecības aizbildnis. 31. Īpašas konstrukcijas zvejas tīkli. 32. Indijā – atraitne, kas ļauj sevi sadedzināt līdz ar mirušo vīru.

Pareizā atbilde: **SVĪTRKODS**

(vizuāla informācija uz preces optiskajam skenerim nolasāmā formā).

Atbildes

Horizontāli: 1. Budisms. 5. Kastors. 9. Talka. 11. Avizo. 12. Nākotne. 13. Čigānenes. 14. Grīfs. 16. Satss. 18. Seims. 20. Sapals. 23. Kabata. 25. Liepa. 27. Kakti. 28. Litri. 29. Veste. 30. Maģija. 31. Skolas. 33. Vabas. 36. Sakss. 39. Siles. 41. Vaivadija. 42. Avize. 43. Kulba. 44. Laidi. 45. Gospelji. 46. Staņica. **Vertikāli:** 1. Brangas. 2. Daili. 3. Skočs. 4. Stīgas. 5. Kannas. 6. Sekss. 7. Optēt. 8. Sieksta. 10. Landi. 15. Franklins. 17. Albatrosi. 19. Egles. 21. Aukla. 22. Saiva. 23. Kalts. 24. Taiga. 26. Eleja. 30. *Mustang*. 32. Saskaņa. 33. Veikli. 34. *Braki*. 35. Stīķis. 37. Krīts. 38. Svece. 39. Sakta. 40. Lulli.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Jānis Lodziņš, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Katrīna Speciusa, Ausma Kreidere. Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam*, *Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuli kastītē!

REKLĀMA

J. Rozes grāmatnīcas Top 10

1. Karīna Račko. *Saplēstās mežģines.* (Zvaigzne ABC.)
2. Kinnijs Džefs. *Grega dienasgrāmata 12. Laižamies!* (Zvaigzne ABC.)
3. Guntars Račs. *365. 1. daļa* (izdevniecība MicRec.)
4. Nora Ikstena, Vilipsōns. *Ārprātija piedzīvojums.* (Dienas grāmata.)
5. Armands Puče. *Kurtizānes apakšveļa.* (Mediju nams.)
6. Arno Jundze. *Sarkanais dzīvsudrabs.* (Sērijā *Mēs. Latvija, XX gadsimts. Dienas grāmata.*)
7. Lārss Keplers. *Paganīni līgums.* (Mansards.)
8. Kamilla Lekberga. *Guldīte eņģeļi.* (Jumava.)
9. Viesturs Rudzītis. *Ģimene.* (VR apgāds.)
10. Nora Ikstena. *Mātes piens.* (Sērijā *Mēs. Latvija, XX gadsimts. Dienas grāmata.*)

KONKURSIŅŠ

Tēlotājmākslas spēle

138. kārtā

Spāņu izcelsmes mākslinieks, kurš dzimis 1591. gadā, mūža ražīgāko daļu pavadījis tolaik Spānijai piederošajā Neapolē. Gleznotājs pārsvarā strādājis tenebrisma tehnikā – tumšu telpu izgaismo mazs gaismas avots. Gleznojis arī mitoloģijas, Bībeles un svēto mocekļu tēlus. Var uzskatīt, ka dažu gleznu sižeti ir visai naturālistiski. Darbi saglabājušies Prado muzejā Madridē, kā arī Neapolē. Mākslinieks miris 1652. gadā.

Atbildes gaidām līdz **28. novembra 12.00:** *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

MANS MĀJDZĪVNIIEKS

Tā Sarmīte Biteniece ar Bellu pavada brīvos brīžus, un nereti ar 4 kg smago miluli plecos saimniecei jāpaveic arī mājasdarbi. Klēpi sunīte nekad neguļ.

Kāpēc „viņš”, ja tā ir kucīte? „Tāpēc, ka suns ir savām īpašībām neatkarīgi no dzimtes. Dažkārt arī neatkarīgi no šķirnes, jo galvenais ir apstākļi un audzināšana.”

PĒC VISVECĀKĀS KAĶENES

Bella ir Sarmītes pirmais suns, ja neņem vērā tos, kuri bērnībā bija tēvam vai kaimiņu mājās. Rubrikā *Mans mājdzīvnieks* saimniece jau viesojusies ar, iespējams, Kuldīgā vecāko kaķeni, kura 21 gada vecumā vēl bija gana darbīga. Kad nepilnu 23 gadu vecumā mīlule aizgāja citos medību laukos, par jaunu dzīvnieciņu Sarmīte daudz nepratoja. Zināja, ka ļoti patīk mazie, īsspalvainie taksīši, jo savulaik apdrošināšanas firmā, kur Sarmīte strādā, ienācis klients tieši ar tādu sunīti. Pēc sludinājuma devusies uz Tukumu pēc Belliņas. Arī vārds nav bijis ilgi jāgudro – mazulīte ir tik skaista!

Bella pilnībā atbilst miniatūrtakšu standartam. „Ikvienu dāma varētu

lielīties ar tādu augumu,” smeļ saimniece. Pērn Bella kļuva par māmiņu trim kucēniem, vienu Sarmīte gribējusi paturēt, lai suņu mammai jautrāk, bet pēc kucēniem bijis liels pieprasījums.

UZ KAKIEM, SUŅIEM UN KURMJU ALĀM

Miniatūrais taksis ir Vācijā gadiem izkopta šķirne, tāpēc krusojumi netiek pieļauti. Latvijā tas kļuvis ļoti populārs, daudzi tos iegādājas kā dekoratīvos, lai gan tie tāpat kā citas takšu šķirnes radīti medībām.

„Raksturu veidoju pati, skolā nesam gājuši. Reiz bijām paskatīties, kas notiek mācībās, bet uzreiz sapratām, ka tas ir lieliem sargsuņiem. Instinktīvi Bella sargāt prot, mājās rej, kad sajūt svešinieku, bet uz ielas gan ne. Ļoti uzticīgs man uz soļa dienu un nakti. Saprotamies no skatiena. Ar kaķi tādu draudzību es nespēju rast. Kad izejam pastaigā, parādās mednieka instinkts – uz

137. kārtas atbilde: Nikolā Pusēns, *Arkādijas gani* (1638–1640). **Pareizi atbildējuši:** Daina Gerente, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Indra Ābelīte, Mārcis Arājs.

Visuzticīgākais taksītis

„Viņš man ir vismīlākais, paklausīgākais, gudrākais un vispār labākais pasaulē,” tā par īsspalvaino miniatūrtakša kucīti Bellu saka kuldīdzniece Sarmīte Biteniece.

Bella ir īsspalvainā miniatūrtakša paraugs.

SARMĪTE IESAKA

- Taksītis neder agresīviem cilvēkiem, jo šī šķirne pārņem saimnieka ieradumus.
- Taksis ir mazs un dekoratīvs, bet temperamenta un rotaļīguma dēļ nav klēpja suns.
- Ikviens suns jāmīl, jākopj, par tā veselību jā rūpējas.
- Mīlestība nav pārbarošana ar nepareizu uzturu.
- Lai arī taksītis ir mazs, vajadzīgas regulāras pastaigas. Tad jādomā arī par drošību, piemēram, atstarojošu vestīti: ir gan silti, gan redzami.

kaķiem, suņiem, īpaši lielajiem, un kurnju rakumiem.”

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Kabīrs Segals. Nauda. (Jāņa Rozes apgāds. 18,45 eiro.)

Naudas aizraujošā vēsture un ietekme uz mūsu dzīvi. Autors ir Ņujorkas finansists, kurš to pētījis daudzus gadus, atbildes uz saviem jautājumiem meklējot ekonomikā, bioloģijā, psiholoģijā, antropoloģijā, reliģijā un mākslā. Viņš aicina palūkoties uz naudu kā uz

dzīvu būtni, kurai piemīt prāts, miesa un dvēsele.

Latvijas leģendas. Par cilvēkiem, kas dara Latviju lielāku. (Jumava. 11,25 eiro.)

Apkopti stāsti un leģendas. Tajā ir gan leģenda par Tālavas taurētāju, gan stāsti par zemgaļu valdnieku Viesturu, par leģendāro *Latvijas Radio* raidījumu *Mikrofons* un

bokseri Mairi Briedi.

Vīgants Lesausks, Inese Mūrniece. Alise. Uzņēmējas stāsts. (SIA *Homo Optimus*. 13,70 eiro.)

Stāsts par topošo vokālisti Alisi Sondoru, kas maina savu dzīvi un iekāpj uzņēmējas karjeras, lai izveidotu mūzikas instrumentu īres platformu.

Nīkrāce cauri gadsimtiem

Marta Apriķe

Marta Apriķe (dzimusi Āboliņa) piedzima 1928. gada 25. novembrī, dzīvojusi *Sprīņgos*. Aizputes apriņķa Nīkrāces pagasta tautskolā mācījies no 1937./1938. mācību gada līdz 1944. gada 5. aprīlim. 2015. gadā viņa man uzticēja savu stāstu.

PAŠA DIREKTORA UZDEVUMS

„Kad man palika septiņi gadi, vecākiem vajadzēja vest uz ābečniekiem sestdienās. Mājās vecāki neko nemācīja, jo pašiem bija tikai četrus klašu izglītība. Atceros, ka mani pirmo reizi pieņēma pats direktors Blūms. Iedeva burtnīcu ar speciālām šķērslīnijām, lai burti negāžas katrs uz savu pusi, un tajā vajadzēja mācīties rakstīt. Savukārt rūtiņu burtnīcā direktors sarakstīja ciparus rindīnā uz leju, arī tie bija mācīties līdz nākamajai nedēļai jāsaraksta. Ak, Dievs, kā bija bail rakstīt! Baidījies, ka tinte no spalvas neuzkrīt uz lapas, varētu jau lapu izplēst, bet kā lai to dara, ja pats direktors sarakstījis priekšā, kas mācīties jāraksta!”

Āboliņu ģimene: tēvs, māte, no labās – Lūcija, Jānis un Marta.

DAUDZI SLIMO

„Kad sāku mācīties skolā, daudzi slimoja ar difterītu un šarlaku. Daudzi skolēni nomira, es saslimu martā, tāpēc vienu ziemu mācības nokavēju, jo pēc izveseļošanās septiņas nedēļas nedrīkstēju satikties ar bērniem. Tas bija stingri noteikts, lai nepalīpinātu citus. Pagāja gads, brālim Jānim un mātai Lūcijai svinēja bērības svētkus, pēc tiem viņi saslima. Lai bērni izveseļotos, vecāki meklēja zāles, meklēja visur, jo tajā laikā tās nebija tik viegli nopērkamas.

Beidzot dabūja tādas biezas, sarkanās, ko dēvēja par toniku, ar šīm zālēm masu un brāli izglāba, un tie izveseļojās.

Kad sākām visi trīs mācīties skolā, grūti gāja, jo mammai vajadzēja klāt trīs gultas skolas internātā. No mājām bērniem līdzī bija jādod palagi, divieļši – viens kājām, otrs rokām un mutei, jādod līdzī arī pārtika.”

PAGRIEŽ PULKSTEŅA RĀDĪTĀJUS

„Klasē bijām 26, reizēm pat 40. Skolēniem skolotāji bija jāklau-

sa, tajā laikā viņi nemaz nemēģināja neklausīt.

Atceros, ka dziedāšanu mums mācīja skolotāja Evelīna Kristoviča. Sapulcējāmie zālē, skolotāja nospēlēja uz klavierēm *Dievs, svētī Latviju*, mēs visi to dziedājām, bet tas bija pirms 1940. gada. Man dziedāšana īsti nepatika, bet neko nevarēja darīt – bija jādzied.

4. klasē atradās pulkstenis, pēc tā parasti noteica, kad beidzas stunda. Vienu reizi zēni to pagrieza uz priekšu, lai stunda ātrāk beigtos. Mums to vadīja direktors Blūms, parasti stundas sākumā viņš stāstīja un pēc tam sāka atprasīt uzdoto. Tikko viņš beidz stāstīt un sāks atprasīt, tā noskan zvans, stunda izjaukta. Direktors bija ļoti dusmīgs, tāpēc sākās izmeklēšana, lai noskaidrotu vainīgo. Meitenes jau zināja, kas vainīgs, bet nedrīkstēja teikt.”

SMĒĶI – ZAĻAJOS VECPUIŠOS

„Skolā zēni pa reizei uzsmēķēja, kaut kur slepus dabūja, jo tajā laikā smēķus veikalā nopirkt

Dzintra Liekmane (Grāmatas fragmenti. Sākums 2016. gada 24. oktobrī.)

nevarēja. 5. klases telpā auga puķes – *zaļie vecpuīši*. Lai smēķētājus nedarbos nepieķertu, zēni savus smēķus noslēpa, iekasot tos puķupodā. Protams, atkal tika tirdītas meitenes.

Dzīvojām internātā, puikas bieži meitenēm noglabāja grāmatas, jo viņiem skauda, ka mums bija labākas atzīmes. Ņēmām grāmatas zem spilvena, lai mācītos, bet tāpat nevarējām, jo elektrību slēdza ārā deviņos un direktors aicināja iet gulēt, jo dežurskolotājs devās uz mājām. Skolotāji dzīvoja Vormsātē, vienīgi direktoram bija dzīvoklis skolā.

No rīta 6.00 pavērās durvis, skolotājs noteica: „Celties!” Ar to pietika, vairāk netika teikts ne vārda, skolēni cēlās augšā, saklāja savas gultiņas un gāja mazgāties, meitenes, kurām bija bizes, tās sapina un devās brokastīs.”

(Turpmāk vēl.)

Nams kultūrai un latviskai videi

Kuldīgas kultūras centra ēka jau no pirmsākumiem bijusi vieta, kurā veidota latviska vide un godāta kultūra. 28. novembrī Kuldīgas Sadraudzīgajai biedrībai, kas šo namu cēla 1909. gadā, apritētu 135, bet biedrības izveidotajam profesionālajam teātrim 23. septembrī apritēja 95. gadskārta.

Kuldīgas Sadraudzīgās biedrības nams pirms fasādes remonta 20. gs. 20. gados un pēc remonta 1937. gadā.

Konferencē Biedrību darbība Kurzemē

Par ēku un tās īpašnieku likteni stāstīja pedagoģijas maģistre Dace Bumbiere-Augule, runājot par Kuldīgas Sadraudzīgo biedrību. Par Vācu biedrību Kuldīgā referēja novada muzeja pētniecības eksperte Daina Antoniška. Tika stāstīts arī par biedrību rašanos Talsos, Ventspilī, Kandavā.

Kuldīgas Sadraudzīgās biedrības 50 darbības gadu izdevums.

Kuldīgas Latviešu teātra personāls ar direktiju 1930. gadā.

Kuldīgas latviešu teātra izrāde – Ādolfā Alunāna *Seši mazi bundzinieki* – biedrības 50. jubilejā 1932. gada 4. decembrī.

PROFESIONĀLS TEĀTRIS, BIBLIOTĒKA, KINO, KORIS

Pēckara periodā biedrība par vienu no saviem pienākumiem uzskata skatuves izbūvi un teātra dibināšanu. Profesionālais latviešu teātris Kuldīgā tiek atklāts 1922. gada 23. septembrī. Tas darbojas desmit gadu un diemžēl piedzīvo finansiālu krīzi.

1927. gadā, lai atjaunotu seno dziesmu garu un gatavotos Dziesmu dienām Kuldīgā, biedrība nolēmj atkal dibināt kori. Tajā ir ap 40 dziedātāju, starptiem arī lauku jaunatne, kurai nebija par apgrūtinājumu reizi nedēļā iet uz mēģinājumiem. Arī biedrības pastāvēšanās sākumā

lauku jaunieši un padzīvojuši zemnieki uz kora mēģinājumiem nāk kājām ap septiņām verstīm jeb 14 km.

1928. gadā biedrība sarīko Lejaskurzemes Dziesmu svētkus Kuldīgā. Svinīgajā dienā ierodas ne tikai daudzi koristi, bet arī Ministru prezidents un izglītības ministrs. Koris piedalās arī Vispārējos Dziesmu svētkos.

Biedrība piedāvā arī bibliotēkas pakalpojumus, lai gan pēc Latvijas dibināšanas Kuldīgā izveidota daudz plašāka lasītava. Pēc kara biedrības bibliotēkā parādās daudz vairāk laikrakstu, pazīstamāko latviešu rakstnieku darbi un *Latvju dainas*, lai gan

lasītāju skaits nav liels.

Biedrība seko līdzī laikam un reaģē uz notikumiem sabiedrībā. 1927. gadā telpās ierīkots radiofons un organizēti koncertu vakari. No 1930. līdz 1934. gadam tiek rādīts kino.

1932. gadā biedrība ar atjaunotā kara ievērtīšanu, teātra izrādī un grandiozu balli sarīko 50 gadu pastāvēšanas svētkus. Vērtīgākais, ko šodienas kuldīdznieki no jubilejas saņem, ir īpašs informatīvs izdevums par organizācijas darbu un cilvēkiem.

ULMANIS LIKVIDĒ UN APVIENO

Būtiskas pārmaiņas biedrībās

gan Kuldīgā, gan citur notiek pēc Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa apvērsuma 1934. gada 15. maijā. Iekšlietu ministram tiek piešķirtas tiesības slēgt biedrības. Valsts drošības labā skaita samazināšana skar arī Kuldīgas Sadraudzīgo biedrību. Tiek mēģināts vairākas pilsētas biedrības apvienot. Ar lielajām tas neizdodas – tās, kurām ir savs nams un tradīcijas, padodas ne labprāt. Mazākas vai biedrības no tuvākas apkārtnes apvienojas

labprāt, iegūstot namā sev telpas un darbojoties kā Sadraudzīgās biedrības apakšsekcijas. Savukārt budžetā ieplūst arī apvienoto organizāciju nauda. Likums ļauj arī mainīt biedrību valdi.

Vēl laikmeta nodeva režīmam ir gatavošanās 15. maija svinībām, kad tiek pasūtīts un sarīkots zālē novietots Valsts prezidenta K. Ulmaņa un kara ministra Jāņa Baloža krūšutēls.

(Turpmāk vēl.)

PIRMDIENAS VIESIS

„Jo spēcīgāks pretinieks, jo labāk”

Jaunā, talantīgā sporta skolas dambretiste Justīne Ansonē, kura Kuldīgas Centra vidusskolā mācās 10. klasē, nupat kļuvusi par novada čempioni 100 lauciņu dambretē sievietēm.

Justīne saka: „Lai arī dalībnieku bija maz, neklājās viegli, konkurence sīva – nācās pacīnīties. Taču kopumā gāja labāk, nekā cerēju.”

Cik gadus spēlē dambreti?

Jāparēķina. Šķiet, ka seši vai septiņi būs.

Kāpēc izvēlējies tieši šo prāta spēli?

Pat ļoti labi to atceros. Skolā latviešu valodas stundā ienāca trenere Rudolfa Tomasa dzīvesbiedre Inese un stāstīja mums par dambreti: kā šī spēle jāspēlē, kādas ir iespējas braukt uz sacensībām gan Latvijā, gan ārzemēs. Laikam tieši tas arī uzrunāja. Pamēģināju un spēlēju joprojām.

Mans pirmais treneris Rudolfs Tomass bija stingrs un prasīgs, bet tā jābūt, un rezultāti mums neizpalika.

Kurš variants tev patīk vairāk: 100 vai 64 lauciņu?

Noteikti 100 lauciņu dambrete. Ir lielāks galdiņš, vairāk iespēju izspēlēt dažādas kombinācijas.

Kā tev šķiet, vai dambrete ir populāra?

Manuprāt, nav. Populārāka tā ir ārzemēs, piemēram, Krievijā, Nīderlandē. Pie mums pieprasītāks ir šahs.

Kuras sacensības bijušas visnozīmīgākās?

Eiropas čempionāts – tajā ieguvu 3. vietu gan pamatturnīrā, gan ātrspēlē. Dažāda kaluma medaļas ir izcīnī-

tas arī Latvijas sacensībās. Kopumā godalgu man ir mazliet vairāk par 50.

Vai mājās tām esi atvēlējusi īpašu vietu?

Diplomiem ne, bet medaļām gan, tās saliktas pie sienas, bet uz plaukta sarindoti kausi.

Kur spēlēt vieglāk: mājās vai izbraukumā?

Nezinu – tas atkarīgs no cilvēka. Jebkurās sacensībās pirmajā partijā ir uztraukums, bet tad iespējams, un viss pāriet. Pilnībā esmu iegājusi spēlē, un laiks aiziet nemanot.

Vai kauliņu krāsai ir nozīme?

Nē, tas varbūt attiecināms uz tiem, kuri mānītīgāki. Man nav īpašu rituālu un ir vienalga, ar kādiem kauliņiem jāspēlē.

Turnīrā pie galda sēžas dažādu paaudžu spēlētāji. Ar pieaugušajiem taču grūtāk cīnīties.

Tā ir, ar pieaugušajiem nav viegli – viņi spēlējuši ilgāk, vairāk pieredzējuši. Taču man patīk, kad spēle ir grūtāka, tas man, jaunajai dambretistei, dod labu pieredzi un saprašanu.

Kas aizrauj visvairāk?

Vēlme ikkatrās sacensībās iegūt pirmo vietu. Ļoti spēcīgi pretinieki ir no Rīgas, Bolderājas. Vienmēr vēlos šos dambretistus pārspēt vai vismaz nospēlēt neizšķirti. Tagad spēlēju U-19 grupā, un galvenās sacensības būs Latvijas čempionāts.

Vai trenējies arī patstāvīgi, spēlē internetā?

Trenēris Pēteris Gailāns ļauj izvēlēties, ko gribu darīt: bīdīt kombinācijas, partijas vai spēlēt ar pretinieku. Strādājam pie tā, kā vēl pietrūkst, kas jāpildveido. Dažreiz ar to ir par maz, tāpēc trenējos arī mājās. Pa retam uzspēlēju internetā.

Vai ir gribējies spēlēšanu pārtraukt?

Jā, arī tāds periods bijis, kad gribējās mest pie malas. Tagad gan tā vairs nedomāju. Spēlējot dambreti, ir iegūti draugi gan tepat, gan ārzemēs. Kļūst žēl, kad aizdomājos, ja viņus vairs nesatīktu.

Vai kāds no mājiniekiem spēlē?

Dažreiz varu uzspēlēt ar tēti vai onkuli. Tā īsti neviens nespēlē, izņemot brālēnu, kurš Rīgā apmeklē dambretes pulciņu.

Runā, ka prāta spēles palīdzot mācībās.

Tā ir, pilnīgi piekrītu. Mācībās palīdz rēķināšana, loģiskā domāšana. Kuldīgas Centra vidusskolā mācos 10. klasē. Visvairāk mani interesē matemātika, fizika, ķīmija un bioloģija. Vidusskolā sadalījums: vispārējā un matemātikas klase, izvēlējos pēdējo.

Vai zini, ko gribi darīt nākotnē?

Domas ir dažādas, bet vēl jāpapēta, jāizdomā. Man tam vēl laiks.

Dambretiste par labiem sasniegumiem saņēmusi apliecinājumu Kuldīgas pasākumā Jaunatnes sporta laureāts 2016.

Ko dari brīvajā laikā?

Nesen sāku apgūt ģitāras spēli pie privātskolotājas. Sākums bija grūts, tagad jau arī neiet spīdoši, bet uz mērķi virzos lēnām. Brīvo laiku pavadu ar ģimeni, vecvecākiem un citiem radniekiem.

Inta Jansone
Sporta skolas arhīva foto

VOLEJBOLS

Lielais kauss – Kuldīgas zēniem

Svētku brīvdienās par Latvijas Volejbola federācijas kausa ieguvējiem U-15 vecuma grupā kļuvusi Kuldīgas novada sporta skolas zēnu komanda.

Tā ir apvienotā Kuldīgas un Skrundas komanda – Nils Zīle, Ivo Puriņš, Francis Ernests Laškovs, Kristians Fokerots, Dāvis Storķis, Rūdis Kadakovskis un Rūdis Millers, viņus trenē Jānis Jerumanis un Ainars Zankovskis.

Finālsacensības divas dienas norisinājās Kuldīgā. Sudrabs tika Daugavpils vienaudžiem, bronza – Tukuma volejbolistiem, 4. vietā ierindojās Rīgas Volejbola skolas pirmā komanda, bet 5. – Mīnusa volejbola skola.

Inta Jansone
Sporta skolas arhīva foto

Latvijas Volejbola federācijas kausu U-15 grupā ieguvuši Kuldīgas novada sporta skolas puiši.

Apspēlē Madonu

Nacionālās līgas čempionāta 2. divīzijas spēlē Kuldīgas novada sporta skola ar 3:1 uzvarējusi Madonas volejbolistus. Nākamā spēle mūsējiem būs 3. decembrī 13.00 Kuldīgas sporta hallē, kad viesos tiks gaidīts Jelgavas novada sporta centrs.

TELPU FUTBOLS

Sezona iet vaļā

18. novembrī izbraukumā 1. līgas čempionātā cīņu sākusi Kuldīgas komanda *Nikers* un guvusi uzvaru.

Mūsējie ar 6:2 apspēlēja Liepājas vienību *UPTK*.

Savukārt Latvijas kausa izcīņas 1/32 finālspēlē *Alsunga* ar 3:4 diemžēl piekāpās *Kadagai ASK*.

FLORBOLS

Par labāku vietu pamatturnīrā

Katra savā līgā turpina cīnīties florbolistu komandas *Kuldīga/KNSS* un *Vārme*.

1. līgā *Kuldīga/KNSS* izbraukumā ar 11:2 sagrāva *Lekringu 1*, bet 18. novembrī mājās spēlēja ar 10:6 apspēlēja *Saulkalni*. Rietumu grupā *Kuldīga* šobrīd ir līderpozīcijā.

2. līgā *Vārme* izbraukumā ar 8:4 pieveica komandu *NND*, bet mājās spēlēja 19. novembrī ar 10:12 zaudēja *Talsu NSS/Zerorsk* spēlētājiem. Kopvērtējumā *Vārme* patlaban ieņem 4. vietu.

GALDA TENISS

Divkāršs Latvijas sudrabs

Latvijas junioru čempionātā galda tenisā Rīgā 1996. g. dzimušajiem un jaunākiem sportistiem kuldīdzniece Inga Melānija Birzniece individuāli ieguvusi 2. vietu, tāds pats panākums viņai dubultspēlēs pāri ar Karīnu Gailīšu (Bauska).

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

PĀRDOD

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, visu veidu žalūzijas, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Iespējams līzings. Mucenieku ielā 25, tālr. 28448638, Gravas ielā 1 (E/iv), tālr. 28378818.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES. Mērīšana, montāža, piegāde. E-pasts imk@inbox.lv, tālr. 26441415.

ZIEMAS RIEPAS, jaunas, lietotas, pieveidums. Pērkot jaunas riepas, montāžai 50% atlaide. Tālr. 24933391, 26202676.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi. Tālr. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Ātra piegāde. Tālr. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku meža malku. Tālr. 29249578.

KARTUPEĻUS, sīpolus, ķiplokus. Tālr. 22026278.

BURKĀNUS, ķiplokus. Tālr. 20611400.

SIENU rulonos ar pieg. Tālr. 29185228.

VĀRDA DIENAS

No 20. novembra līdz 3. decembrim

20. Anda (2911), Vīgo (129), Andīna (45)

21. Andis (3863), Zeltīte (366)

22. Aldis (4628), Aldris (7), Alfons (314)

23. Zigrīda (26), Zigrīda (1417), Zigrīds (10)

24. Velda (17), Velta (4148)

25. Katrīna (3909), Kate (1068), Trīne (15), Katrīne (351), Kadrija (64)

26. Konrāds (49), Sebastians (171)

27. Lauris (3511), Norberts (218)

28. Olita (821), Rita (6915), Vita (3975)

29. Ignats (113), Virgīnija (129)

30. Andrejs (21 466), Andrievs (21), Andris (20 074)

1. Arnolds (1687), Emanuels (47)

2. Meta (122), Sniedze (195)

3. Evija (3587), Jogita (142), Raita (251)

PĒRK

SIA **Lāses AM** kautuve par labām cenām iepērk **GOVIS, BUĻĻUS, TELES**. Bioloģiski sertificētiem lopiem augstas cenas. Piemaksa par nodoto lopu daudzumu, par gaļas šķirņu lopiem. Tālr. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA **AIBI** iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, AITAS, ZIRGUS**. Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 20238990.

SIA **Valinda** – **GOVIS, BUĻĻUS, TELES**. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Z/š **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Cēsu gaļas kombināts** par augstām cenām iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS**. Iepērkam arī nomedītus briežus un aļņus. Samaksa pēc vienošanās. Tālr. 26185703, 25573447.

Vieglās **AUTOMAŠĪNAS**, traktoru **PIEKABES, INVENTĀRU**. Tālr. 26104984.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20278671.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus. Tālr. 26544462.

SIA **PRIEDES AG** pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS**. Tūlītēja, visaugstākā samaksa. Tālr. 26993794.

Pērk **ĪPAŠUMUS AR MEŽU**, cirsmas. Tālr. 25770062.

SIA **Skrunda** iepērk **LOPBARĪBAS GRAUDUS**. Pieteikt pa tālr. 63331124, 29697331.

Trešdien, 29. novembrī,
Kuldīgā, Liepājas ielā 9,
draudzē *Godības ķēniņš*
18.00 kalpos mācītājs
no Izraēlas **ORENS LEVS ARI**.

PMLP INFORMĒ

Kuras pases derīgas ceļošanai

No 20. novembra ceļošanai vairs neder tās Latvijas pilsoņu pases, kas izdotas no 2002. gada 1. jūlija līdz 2007. gada 19. novembrim ar 50 gadu termiņu, un Latvijas nepilsoņu pases, kas izdotas no 1997. gada 10. aprīļa līdz 2007. gada 19. novembrim ar 50 gadu termiņu.

Līdz šim ar šādām pasēm varēja ceļot uz Šengenas zonas valstīm, taču nu ceļojumam jāsaņem

jauns personas dokuments, informē Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP).

Pases ar 50 gadu termiņu joprojām varēs lietot personas identificēšanai Latvijā. Visas pārējās pilsoņu un nepilsoņu pases der gan ceļošanai, gan dzīvošanai šeit līdz derīguma termiņa beigām.

Pirms tālāka brauciena ir īpaši svarīgi laikus pārliecināties, vai pase būs derīga visu ceļoju-

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko **95. KODA KURSUS** Kuldīgā, Pētera ielā 5. Sākums 14. decembrī. Tālr. 23071232.

Pārtinu 3 f. un 1 f. **ELEKTROMOTORUS** Skrundā. Tālr. 28229450.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošanai un cirsmas izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

TĪRA un remontē akas. Tālr. 27448331.

TĪRA dziļurbumus. Tālr. 29296723.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**. Tālr. 29605105, 28205914.

VAJADŽĪGI

Kokapstrādes uzņēmums SIA **Vēvers** (41203017104) piedāvā darbu **LENTZĀGA OPERATORAM** un **STRĀDNIEKIEM** kokapstrādē. Piedāvājam konkurētspējīgu atalgojumu. Tālr. 28635733.

SIA **APDARS** (41203050077) – **ŠOFERIS-EKSPEDITORS** ar C kategoriju. Darbs Kurzemes zonā. Tālr. darba laikā 25902900.

SKRUNDAS NOVADA PAŠVALDĪBA

aicina līdz 2018. gada 30. janvārim pieteikties piemiņas zīmes saņemšanai novada iedzīvotājus, kas piedalījās Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanā. Pieteikties Skrundas VPVKAC, Raiņa ielā 11. Sīkaka informācija pa tālr. 63331555.

VĒLAS ĪRĒT

Jauna ģimene meklē **DZĪVOKLI** Kuldīgā. Tālr. 20337118.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamu materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālr. 63324881.

JAUNAIS – Latvijas simtgadei veltītais – KURZEMNIEKA kalendārs klāt!

To varat iegādāties
LAIKRAKSTA REDAKCIJĀ
1905. gada ielā 19, Kuldīgā,
(bez tirdzniecības
uzcenojuma par 3 eiro)

KULDĪGĀ
• *Zvaigznes* grāmatnīcā
• J. Rozes grāmatnīcā
• veikalā *Dārziņš*
• Kuldīgas aktīvās atpūtas centrā
Rātslaukumā, Baznīcas ielā 5

SKRUNDĀ
• veikalā *Jumis*
ALSUNGĀ
• veikalā *Kristīne*

Uzsauc
Kurzemnieku
draugam!

Abonē laikrakstu
jebkurā pasta nodaļā,
internetā vai redakcijā!

KĀRTĪGS KURZEMNIEKS
LASA KURZEMNIEKU!

INTERESANTI

Vai deviņas stundas miega var būt risks?

Pārāk daudz miega var vairot sirds slimību risku vecākiem cilvēkiem, liecina agrākie pētījumi. Jaunā pētījumā analizēta informācija par vairāk nekā 3000 sievietēm ASV, kuras nedēļu nēsāja fitnesa ierīci *Acti Graphic*, kas mēra aktivitāti un miega stundas. Dalībniecēm bija vidēji 78 gadi. Katrai arī aprēķināts Reinoldsas riska rādītājs, kas vērtē sirds un asinsvadu slimību risku, piemēram, sirdslēkmi vai insultu. Sievietēm, kuras nakstī gulēja vairāk par deviņām stundām, kardiovaskulārās slimības attīstības problēmas nākamajos desmit gados bija ap 13%, salīdzinot ar 12% to sieviešu, kuras gulēja 7,5–8 stundas. Lai gan riska pieaugums ir mazs, rezultāti bija nozīmīgi arī tad, kad zinātnieki ņēma vērā vecumu, ķermeņa masas indeksu, smēķēšanu, alkohola lietošanu. Kā skaidro pētījuma autori no Sandjego universitātes Kalifornijā, secinājumi ir interesanti, jo izrādījies, ka gulēt pārāk daudz arī nav labi.

JOKI

- Pēterīt, kas tu kļūsi, kad izaugsi?
- Karavīrs.
- Oi! Karavīrus reizēm nogalina.
- Kas nogalina?
- Ienaids.
- Tad es kļūšu ienaids!
-
- Man, lūdzu, pudeli alus, kamēr es gaidu savu dāmu.
- Tumsa vai gaiša?
- Tas uz jums neattiecas.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 27. NOVEMBRI

Dienas garums – 7 st. 24 min.
Saulē lec 8.29, riet 15.53.

Naktī +1°...+2°

4-6 m/s

Dienā +4°...+5°

5-6 m/s

RĪT, 28. NOVEMBRI

Dienas garums – 7 st. 21 min.
Saulē lec 8.31, riet 15.52.

Naktī +1°...+4°

5-6 m/s

Dienā +1°...+2°

5-6 m/s

DABAS BRĪNUMS

Vējaslota, ne āmulis

Vairāki Kurzemnieka lasītāji Kuldīgas Meža kapos ievērojuši priedi ar bumbuli galotnē, bet minējumu par āmuli speciālisti neapliecina.

SPECIĀLISTI VIENOJAS

Interesanto dabas veidojumu apskatījusi arī Valsts augu aizsardzības dienesta Kurzemes reģionālās nodaļas vecākā referente Māra Bērziņa. Konsultējoties ar kolēģiem, secināts, ka priedes galotnē ir vējaslota. Tādas parasti novērotas ķiršiem un plūmēm. Meža kapu priedei tā ir diezgan blīva un apaļa. Vēl viena vējaslota esot redzama, braucot pa Talsu–Ventspils ceļu.

VISZĪMĪGĀK IZPAUŽAS PRIEDĒS

Vējaslotas jeb raganu slotas (no krievu valodas) eglēs un skujukokos atzītas par Latvijā sastopamiem retumiem. Tie ir zaru sabiezējumi vai sašaurinājumi koka vainaga zaros, kas radušies ģenētiskā mutācijā, izņemot lapu kokus. Tajos vējaslotas rada sēnīte, tāpēc tās uzskata par slimību, nevis ģenētisku novirzi.

Interneta enciklopēdijā www.latvijasdaba.lv skaidrots, ka dīvainā parādība mežainā apvidū visbiežāk redzama bērzos, bet viszīmīgāk izpaužas priedēs. Tur tās ir kā apaļas, blīvas bumbas, kas diametrā var sasniegt vairākus metrus. Vējaslotu blīvie sazarojumi bijuši iemesls zinātnieku strīdiem. Vēl nesen uzskatīts, ka tie rodas īpašu sēnīšu, ērcu, baktēriju, vīrusu vai mehānisku bojājumu dēļ. Pēdējā laikā atzīts, ka skujukoku vējaslotu izcelsme ir ģenētiska, nevis patogēna. Tātad priedēm un eglēm tās ir mutācijas rezultāts.

SKAISTS, BET PARAZĪTS

Savukārt āmulis ir ziemzaļš augs, kas visvairāk izceļas tad, kad nobirušas lapas. Tas aug uz citiem kokiem, novājinot tos, tādēļ

Iespaidīga vējaslota pamanīta priedē Kuldīgas Meža kapos.

tiek uzskatīts par parazitā. Viens skaists eksemplārs atrasts Dundagas novadā. Āmuļi aug uz kļāvām, liepām, vītoliem, papelēm, ošlapu kļāvām, ābelēm, bērziem. Iespējams, tas ir koksnes dēļ, jo, sēkliņai nonākot uz tā, turpat arī jāiesakņojas. Skuju kokos āmuļu nav tāpēc, ka tās putnu sugas, kas parazitā sēklas pārnēsā, tos neizvēlas. Tas saistīts arī ar skuju koku

atšķirīgo fizioloģiju, tostarp ēteriskās eļļas izdalīšanos.

Latvijā āmuļi atrasti daudzviet, piemēram, Kurzemē – Rucavas, Nīcas, Priekules, Durbes un Grobiņas novadā. Koncentrēti tie ir Grobiņas un Durbes novadā un Liepājā.

Daina Tāfelberga
Aivara Vētrāja foto

VID INFORMĒ

Papildinās publisko datu bāzi

Valsts ieņēmumu dienests (VID) publiskojamo datu bāzi papildinās ar jaunu informāciju par nodokļu maksātājiem.

Likuma *Par nodokļiem un nodevām* grozījumos noteikts, ka,

sākot ar 1. janvāri, jāpublisko informācija par:

- darba devējiem, kuri nav samaksājuši sodu par darba samaksas noteikumu pārkāpšanu;
- darba devējiem, kuru darbi-

nieku vidējais mēneša atalgojums ir valstī noteiktās minimālās mēneša algas apjomā vai mazāks;

- nodokļu maksātājiem, kuri normatīvajos aktos noteiktajā

IESPĒJA

Parādi citiem savus izšuvumus!

Ikviena, kura vaļasprieks ir izšūšana un kurš nav apmeklējis šādu rokdarbu kursus, bet prasmes apguvis pats, aicināts savu veikumu iesniegt izstādei *Manis paša radīts*.

Latvijas mēroga rokdarbu izstāde tiks atklāta 31. janvārī 17.30 Liepājas Latviešu biedrības namā (būs apskatāma līdz 27. februārim). Sesto reizi to rīko Liepājas Tautas mākslas un kultūras centrs. Pasākuma nolūks ir popularizēt gan klasiskās, gan modernās izšūšanas tehniku (krustdūrienu, klājdūrienu, kātiņdūrienu, spodršuvumu, mežģiņu izšuvumu, rišeljē, izšuvumus ar pērlītēm, lentītēm u.tml.) un sabiedrību iepazīstināt ar radošu cilvēku vaļasprieku un prasmēm, kas apgūtas pašmācībā, tā apliecinot senāko rokdarbu – izšūšanas – dzīvotspēju.

Dalību var pieteikt līdz 12. janvārim, sūtot pieteikuma anketu e-pastā: anete.strazda@liepaja.lv. Nolikums un anketa – Tautas mākslas un kultūras centra mājaslapā.